

ČÁST PRVNÍ

karla

Karla se narodila jako ostatní mláďata. Hezky na jaře. Byly zrovna Velikonoce, svítilo slunce, zelenala se tráva. Její tatínek ten den složil poslední zkoušku na vysoké škole. Její maminka si toho dne prvně nanesla tvářenku. Záchranka ji odvezla do porodnice hned ráno. Tušila, že se narodí holčička. Intuice ji nezklamala. Dvě kila osmdesát a čtyřicet devět centimetrů. Karla.

„Bude mít svátek na výročí naší svatby.“

Tatínek souhlasil. Stejně jí říkal *Pupíku*. Karla jako by mu z oka vypadla. Jeho prvorozená. Dítě lásky. Lásky, která přenesla hory.

Maminka mě nekojila dlouho. Přesto jsem prospívala a byla spokojená. Od narození jsem spala v kuse celou noc, den před prvními narozeninami jsem začala chodit, brzy nato mluvit.

Tatínek byl na vojně, s maminkou jsme bydlely v do-

mě u babičky a dědy. Dědeček mě často a rád hlídal, chodili jsme spolu na procházky a za dědkama do truhlárny. To vím z vyprávění. Hodně jsme si povídali. Měl mě moc rád a já jeho.

Pak se narodila moje sestra Adéla a dědeček zemřel. Život za život. Mamince bylo dvaadvacet a zůstala tu se dvěma malými dětmi, mladým tatínkem, který se chtěl bavit, a babičkou, která si s mladými zrovna dvakrát nerozuměla.

Na jaře jsme se stěhovali. Z domu prarodičů do paneláku na nově vznikajícím sídlišti. Všude bahno. Dlouhá cesta a malý obchod. Nekonečná fronta a pulťový prodej. Droždí na váhu. Voňavá kofila. Taška z textilu. Nebo síťovka.

Maminka Karle vyprávěla, jak moc se trápila. Jak se tatínek a babička pohádali a nerozešli se v dobrem. Jak to tatínka táhlo po práci za kamarády do hospody a jak málo měli peněz. Vyprávěla, jak moc jí děda chyběl a jak byly Karla s Adélkou malé. Jak Adélka dlouho nemohla chodit a maminka se bála, že bude postižená. Jak to nechtěla dopustit. A jak se jednoho dne Adéla skutečně postavila a pak udělala první krok.

Těžké časy. Mamince bylo třiadvacet a už měla naloženo.

Vzpomínám si na čekárnu a spoustu malých uřvaných dětí. Vidím maminku a malou sestřičku. Vcházíme do ordinace, Adélka na ruce a maminka říká:

„Paní doktorko, něco není v pořádku, budou jí dva roky.“

Kladívko klepe na kolínka a jedno nereaguje. Pamatují si to přesně. Moje reagovala správně.

A pak je maminka veselá. Zjistili příčinu a nebyla závažná. Skutečně. Její holčička už bude běhat s ostatními dětmi venku. Nebude pořád tak sama. Jenom s ní a starší sestrou. Hezký den – ve vzpomínkách bílý.

Maminka se vrátila do práce, Karla a Adéla nastoupily do školky. Ráno vstávali brzy, maminka je vozila autobusem tam, odpoledne tatínek zpět. Za každého počasí.

Maminka pracovala v knihovně. Karla i Adéla tam často byly s ní. Starší kolegyně si s nimi malovaly, na každé nástěnce nějaký jejich obrázek. Holčkám se tam líbilo. Teplo, spousta papíru a pastelek. A byla tam máma.

Dětství mezi knížkami. Ještě dnes Karla cítí jejich vůni.

Než jsem šla do školy, nějakým zázrakem dostali rodiče víza a my v hráškově zeleném trabantu vyrazili do tehdejší Jugoslávie. Dětská lékařka mně i Adéle pobyt doporučila s ohledem na náš atopický ekzém (který jsme nikdy neměly). A protože maminka neměla řidičský průkaz, nakonec nás pustili všechny. Včetně babičky a dědy z tátovy strany.

Bydleli jsme pod stanem, týden jsme strávili v horách, dva týdny u moře. Adélce byly necelé čtyři roky,

mně šest. Dnes se mi vybaví bílý umělohmotný košíček se šmouly, taška se Šmoulinkou, maminčino napomínání, abych nešmajdala (po dědovi), a babiččino neustálé: „Karličko, zase se hrbíš!“ Pamatuji si fíky a hrozny, čisté moře a veliké skály. Průtrž mračen a štípance komárů. Písek v očích a lečo k večeři.

Tady začínají mé skutečné vzpomínky. Vzpomínky dítěte.

Základní škola. Na novém sídlišti ji dostavěli těsně před Karliným nástupem do první třídy. Tři sta metrů od jejich domu. Byla krásná a voněla novotou. Dvě tělocvičny a hřiště venku, družina a jídelna, nástěnky ve třídách. O jednu se starala Karla (přestože zvuk špendlíků zapichujících se do polystyrenu snášela s velkým sebezapřením). Snaživka snaživá chtěla být chválena. Tak byla.

Vzpomínám si na culíkaté holky a moje krátké neposlušné vlasy vyšisované od sluníčka. Na svoje první hodinky s malým ciferníkem, ručičkami a koženým hnědým páskem. Na Lenku z děčka (já byla v áčku) a její pískací tričko s obrázkem. Přivezl jí ho táta ze Západního Německa. Taky jsem ho chtěla. A k němu tu panenku Barbie v modrých svítivých šatičkách, kterou jsme viděly s maminkou ve výloze Tuzexu. O Vánocích jsem oboje našla pod stromečkem a s tím i dřevěný byteček pro panenky. S pravými koberci a tapetami. S Adélkou jsme si s ním něco vyhrály.

Adéla nastoupila do školky blíž knihovně a Karla ji začala vyzvedávat. Dnes by to stěží prošlo, tehdy na tom nebylo nic zas tak zvláštního. Po škole si dala domů aktovku a autobusem dojela do *centra*. Dodržovala vše, na čem se s rodiči domluvila. Vždy byla poslušná, mohli se na ni spolehnout. S Adélkou ruku v ruce došla k mamince do práce a tam čekaly na tátu. Z Karly se v sedmi letech stala *velká holka*.

Vždycky jsem ji milovala. Byla drobná, blondatá, okatá. Krásná po mamince. Věděla to. Ven jsme chodily pokaždé spolu. Jednou si na ni dovolovala starší tlustá holka Andula. Všechny děti se jí bály. Já jí ubalila facku. Potom jsme utekly.

Byla jsem šťastná, že mám sestru. Přestože ona se za mě styděla. Prý vypadám jako kluk a vůbec jí nejsem podobná. Říkala mi, ať ze sebe nedělám mámu. Že maminku máme. Mrzelo mě to. Později jsem jí to nenápadně začala vracet.

Když byla Karla ve třetí třídě, Adéla šla do první. Byla malinká, za růžovou aktovkou s černými puntíky sotva vidět. Karla na ni dohlížela. Vodila ji na záchod, hlídala ji v jídelně. A jednou se na ni vymluvila.

Hodiny pracovní výchovy jsem z duše nenáviděla. Učitel, brýlatý páprda Nádvorník na všechny často řval. Trestal nás. Všichni jsme z něho měli strach. „Dvakrát měř, jednou řež,“ opakoval neustále. Sám na to kdysi zapomněl. Na levé ruce mu chyběly tři prsty.